ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τέταρτο τμήμα)

της 7ης Φεβρουαρίου 2002 *

Στην υπόθεση Τ-88/00,

Mag Instrument Inc., με έδρα το Ontario (Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής), εκπροσωπούμενη από τους δικηγόρους A. Nette, W. von der Osten-Sacken, H. Stratmann, G. Rahn και U. Hocke, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (ΓΕΕΑ), εκπροσωπούμενου από τους A. von Mühlendahl, E. Joly και την S. Bonne,

καθού,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

που έχει ως αντικείμενο αίτηση περί ακυρώσεως της αποφάσεως του δευτέρου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Εναρμονίσεως στο πλαίσιο Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα), της 14ης Φεβρουαρίου 2000 (υποθέσεις R-237/1999-2 έως R-241/1999-2), με την οποία απορρίφθηκε η αίτηση καταχωρίσεως πέντε τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από σχήματα φακών τσέπης,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ
ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ (τέταρτο τμήμα),

συγκείμενο από τον P. Mengozzi, Πρόεδρο, την V. Tiili και τον R. M. Moura Ramos, δικαστές,

γραμματέας: D. Christensen, υπάλληλος διοικήσεως,

έχοντας υπόψη το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 13 Απριλίου 2000,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 11 Αυγούστου 2000,

κατόπιν της προφορικής διαδικασίας της 31ης Μαΐου 2001,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Στις 29 Μαρτίου 1996 η προσφεύγουσα υπέβαλε, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 40/94 του Συμβουλίου, της 20ής Δεκεμβρίου 1993, για το κοινοτικό σήμα (ΕΕ 1994, L 11, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί, πέντε αιτήσεις καταχωρίσεως τρισδιάστατων κοινοτικών σημάτων στο Γραφείο Εναρμονίσεως στο πλαίσιο της Εσωτερικής Αγοράς (εμπορικά σήματα, σχέδια και υποδείγματα) (στο εξής: Γραφείο).

2 Τα τρισδιάστατα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση έχουν σχήματα κυλινδρικών φακών τσέπης, τους οποίους εμπορεύεται η αιτούσα.

3 Τα προϊόντα για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση υπάγονται, μετά τη σχετική τροποποίηση που πραγματοποίησε η προσφεύγουσα στις 18 Νοεμβρίου 1997, στις κλάσεις 9 και 11 κατά την έννοια του διακανονισμού της Νίκαιας που αφορά τη διεθνή κατάταξη προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση των σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί, και ανταποκρίνονται στην ακόλουθη περιγραφή: «Εξαρτήματα συσκευών φωτισμού, ιδίως φακοί τσέπης» και «Συσκευές φωτισμού, ιδίως φακοί τσέπης, συμπεριλαμβανομένων των ανταλλακτικών και των εξαρτημάτων των προπαρατεθέντων προϊόντων».

4 Με τρεις αποφάσεις της 11ης Μαρτίου 1999 και με δύο αποφάσεις της 15ης Μαρτίου 1999, ο εξεταστής απέρριψε τις αιτήσεις δυνάμει του άρθρου 38 του κανονισμού 40/94, με το αιτιολογικό ότι τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα.

5 Στις 11 Μαΐου 1999 η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του Γραφείου βάσει του άρθρου 59 του κανονισμού 40/94 κατά καθεμιάς από τις πέντε αποφάσεις του εξεταστή.

6 Οι προσφυγές απορρίφθηκαν με απόφαση της 14ης Φεβρουαρίου 2000 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση).

7 Με την απόφαση αυτή, το τμήμα προσφυγών, αφού υπενθύμισε το περιεχόμενο του άρθρου 4 του κανονισμού 40/94, θεώρησε ότι, ελλείψει χρήσεως, για να είναι δυνατόν να αποτελεί το σχήμα μόνον του προϊόντος διακριτικό σημείο της προελεύσεως του προϊόντος πρέπει να έχει χαρακτηριστικά επαρκώς διαφορετικά από το σύνηθες σχήμα του προϊόντος, προκειμένου ο δυνητικός αγοραστής να το εκλαμβάνει πρώτα ως ένδειξη της προελεύσεως του προϊόντος και όχι ως απεικόνιση του ιδίου του προϊόντος. Το τμήμα προσφυγών έκρινε, εξάλλου, ότι, αν το σχήμα δεν είναι επαρκώς διαφορετικό από το σύνηθες σχήμα του προϊόντος και, επομένως, αν ο δυνητικός αγοραστής το εκλαμβάνει ως απεικόνιση του προϊόντος, το σχήμα είναι, συνεπώς, περιγραφικό και εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 40/94, όπως ακριβώς μια λέξη που αποτελείται αποκλειστικά από το όνομα του προϊόντος. Κατά το τμήμα προσφυγών, το ουσιώδες ζήτημα είναι αν η απεικόνιση ενός από τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δηλώνει αμέσως στον μέσο αγοραστή φακών τσέπης ότι πρόκειται για φακό τσέπης ορισμένης προελεύσεως ή απλώς για φακό τσέπης. Το τμήμα προσφυγών προσθέτει, αφενός, ότι το γεγονός ότι το σχέδιο των προϊόντων της προσφεύγουσας είναι ελκυστικό δεν συνεπάγεται οπωσδήποτε ότι είναι και εγγενώς διακριτικό. Αφετέρου, ισχυρίζεται ότι το γεγονός ότι το σημείο δεν έπρεπε να γίνει δεκτό για καταχώριση βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', λόγω ελλείψεως διακριτικού χαρακτήρα, δεν σημαίνει ότι πρέπει να καταχωρίζεται ένα σήμα που έχει το παραμικρό στοιχείο του χαρακτήρα αυτού. Εκτιμά ότι από το ουσιαστικό περιεχόμενο του κανονισμού 40/94 προκύπτει ότι το επίπεδο του απαιτούμενου διακριτικού χαρακτήρα πρέπει να είναι τέτοιο, ώστε το σήμα να αποτελεί ένδειξη της προ-

ελεύσεως. Το τμήμα προσφυγών καταλήγει ότι, παρά τα πολλά ελκυστικά χαρακτηριστικά του κάθε σχήματος, κανένα δεν είναι εγγενώς διακριτικό για τον μέσο αγοραστή φακών τσέπης (σκέψεις 11 έως 18 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

Αιτήματα των διαδίκων

8 Η προσφεύγουσα ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να ακυρώσει την προσβαλλόμενη απόφαση·

— να καταδικάσει το Γραφείο στα δικαστικά έξοδα.

9 Το Γραφείο ζητεί από το Πρωτοδικείο:

— να απορρίψει την προσφυγή·

— να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

10 Με το δικόγραφο της προσφυγής, η προσφεύγουσα προβάλλει τέσσερις λόγους ακυρώσεως. Δεδομένου ότι παραιτήθηκε από τρεις από αυτούς κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, επιβάλλεται να εξεταστεί μόνον η παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

Επιχειρήματα των διαδίκων

11 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται πρώτον ότι για τα τρισδιάστατα σήματα ισχύει η αρχή, βάση της οποίας ένα σημείο έχει διακριτικό χαρακτήρα εάν μπορεί να εκλαμβάνεται ότι δηλώνει ότι το προϊόν προέρχεται από συγκεκριμένη επιχείρηση.

12 Στη συνέχεια ισχυρίζεται, πρώτον, ότι τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δεν στερούνται διακριτικού χαρακτήρα.

13 Συναφώς, η προσφεύγουσα προβάλλει, αφενός, πολλά επιχειρήματα για να υποστηρίξει ότι, αντίθετα προς τους ισχυρισμούς του Γραφείου, δεν υπάρχει «σύνηθες σχήμα» για φακό τσέπης και ότι τα σχήματα που ανταποκρίνονται στα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δεν συνιστούν «γενικό σχήμα» φακών τσέπης.

14 Αφετέρου, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι οι απαιτήσεις του κανονισμού 40/94 όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων περιορίζονται στον μοναδικό λόγο απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του ιδίου κανονισμού και ότι δεν υπάρχει κανένα πρόσθετο εμπόδιο για την καταχώριση των σημάτων αυτών.

15 Η προσφεύγουσα, παραπέμποντας στην προσβαλλόμενη απόφαση, φρονεί ότι η απόφαση δεν περιέχει κριτήρια στα οποία πρέπει να ανταποκρίνεται ένα τρισδιάστατο σήμα, για να αναγνωριστεί διακριτικός του χαρακτήρας. Συγκεκριμένα, η προσφεύγουσα θεωρεί ότι το τμήμα προσφυγών δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα για να υποστηρίξει τον ισχυρισμό του σχετικά με την έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα ενός σχήματος φακού τσέπης. Επιπλέον, το τμήμα προσφυγών δεν αναφέρει σε ποια περίπτωση ο μέσος αγοραστής μπορεί να δεχθεί ότι ο φακός τσέπης δηλώνει την προέλευση του προϊόντος. Κακώς υποστηρίζει ότι η φράση «στερείται διακριτικού χαρακτήρα» δεν έχει την έννοια ότι όλα τα σήματα που έχουν το παραμικρό σημείο διακριτικού χαρακτήρα πρέπει να καταχωρίζονται. Στη συνέχεια, το τμήμα προσφυγών δεν αναφέρει τους λόγους για τους οποίους τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δεν έχουν τον αναγκαίο βαθμό διακριτικού χαρακτήρα, ώστε το σήμα να δηλώνει την προέλευση του προϊόντος. Κατ' αυτόν τον τρόπο, το τμήμα προσφυγών θέτει υψηλότερες απαιτήσεις όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων σε σχέση με τις ισχύουσες για τα λοιπά σήματα.

16 Η προσφεύγουσα θεωρεί, αντιθέτως, ότι, δυνάμει της συγκινησιακής επιδράσεως της υποσυνείδητης αντιλήψεως του σχήματος των αντικειμένων, η αντίληψη αυτή δρα αμέσως και έχει μεγαλύτερο διακριτικό χαρακτήρα από αυτόν των λεκτικών σημάτων. Συνεπώς, οι απαιτήσεις όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων πρέπει να είναι μικρότερες από αυτές που αφορούν τα λεκτικά σημεία ή, τουλάχιστον, όμοιες με τις ισχύουσες για τις λοιπές κατηγορίες σημάτων. Είναι, συνεπώς, δυνατόν να μην παρέχεται προστασία σε σήμα μόνον όταν το σήμα «στερείται διακριτικού χαρακτήρα», καθόσον ένα χαμηλό επίπεδο του χαρακτήρα αυτού αρκεί για να αρθεί το κώλυμα καταχωρίσεως.

17 Δεύτερον, η προσφεύγουσα προβάλλει σύνολο στοιχείων που αγνόησε το τμήμα προσφυγών, για να αποδείξει τον διακριτικό χαρακτήρα των σημάτων των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση.

18 Συναφώς, παραπέμπει, πρώτον, στην πραγματογνωμοσύνη του καθηγητή Stefan Lengyel για την πρωτοτυπία, τη δημιουργικότητα και τον διακριτικό χαρακτήρα του σχήματος των εν λόγω φακών τσέπης και προτείνει να καταθέσει ως μάρτυρας. Ο πραγματογνώμονας αυτός αποφαίνεται, μεταξύ άλλων, για το πλήρες πρόγραμμα

που ανέπτυξε η προσφεύγουσα (πρόγραμμα Mag), το οποίο αποτελεί εξαιρετικό παράδειγμα προϊόντων υψηλής τεχνικής ποιότητας, για τα οποία η σημασιολογική λειτουργία, ως κύριο χαρακτηριστικό, υλοποιήθηκε με το αισθητικό σχήμα. Φρονεί ότι, παρότι όλη η σειρά των προϊόντων Maglite χαρακτηρίζεται από ακολουθία σχημάτων, καθένα από τα προϊόντα αυτά, συμπεριλαμβανομένου του φακού τσέπης «Solitaire», διατηρεί τον δικό του διακριτικό χαρακτήρα. Αποφαίνεται και για τους φακούς Mini Maglite και Mag Lite.

19 Στη συνέχεια, η προσφεύγουσα, για να υποστηρίξει ότι ο διακριτικός χαρακτήρας των σχημάτων των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση αναγνωρίζεται σε διεθνές επίπεδο, εκθέτει διάφορα στοιχεία, μεταξύ των οποίων το γεγονός ότι διάφορα έργα παραπέμπουν στους εν λόγω φακούς, ότι οι φακοί παρουσιάζονται στις συλλογές διαφόρων μουσείων και ότι έλαβαν διεθνή βραβεία.

20 Τρίτον, η προσφεύγουσα παραθέτει πολλές δικαστικές αποφάσεις που αναγνωρίζουν τον διακριτικό χαρακτήρα του φακού τσέπης Mini Maglite.

21 Τέταρτον, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι η ικανότητα των σημάτων των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση να δείχνουν ότι το προϊόν προέρχεται από συγκεκριμένη επιχείρηση αποδεικνύεται, εξάλλου, από το γεγονός ότι τα σχήματα των εν λόγω φακών τσέπης χρησιμοποιήθηκαν ως στοιχείο ενδεικτικό της προελεύσεως. Συγκεγκριμένα, όπως προκύπτει από τη γαλλική δημοσίευση *Faux ou vrai — Les grandes marques et leurs copies*, η εμφάνιση στην αγορά απομιμήσεων των πρωτοτύπων μοντέλων της προσφεύγουσας προκάλεσε μεγάλη σύγχυση στην αγορά και είχε ως αποτέλεσμα να αποστέλλονται για επισκευές στους διανομείς της προσφεύγουσας απομιμίσεις χαμηλής ποιότητας, όπως δηλώνουν δύο δικηγόροι της προσφεύγουσας. Η προσφεύγουσα παρατηρεί, εξάλλου, ότι με την προπαρατεθείσα δημοσίευση βεβαιώνεται ότι ουδέποτε μέχρι σήμερα βρέθηκε πλαστό Maglite, στο οποίο εγχαράσσεται η γνησιότητα του πρωτοτύπου σήματος. Απ' αυτό συνάγεται ότι αρκεί για τον δημιουργό του αντιγράφου να αναπαράγει το σχήμα του φακού, που έχει διακριτικό χαρακτήρα και δείχνει στον καταναλωτή ότι το προϊόν προέρχεται από συγκεκριμένη επιχείρηση, δηλαδή από την προσφεύγουσα.

22 Εξάλλου, οι δημιουργοί των αντιγράφων έχουν συχνά διαφημίσει τα προϊόντα τους με τη βοήθεια του πρωτοτύπου σχεδίου των φακών τσέπης Mag Lite, όπως συνέβη με κατάστημα αθλητικών ειδών, το οποίο, το 1996, εξυμνούσε αντίγραφο των φακών αυτών, δηλώνοντας ότι «έχει το σχέδιο του μυθικού φακού Mag Lite».

23 Πέμπτον, τέλος, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι και οι εθνικές αρχές αναγνώρισαν τον διακριτικό χαρακτήρα των σχημάτων των φακών τσέπης της προσφεύγουσας, διότι τα σχήματα έχουν ήδη καταχωριστεί σε διάφορα κράτη της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Γερμανία, Γαλλία, Ηνωμένο Βασίλειο, στις χώρες της Benelux), στις Ηνωμένες Πολιτείες και στην Ελβετία, κράτη στα οποία η νομοθεσία θέτει παρόμοιες προϋποθέσεις καταχωρίσεως με αυτές του κανονισμού 40/94.

24 Το Γραφείο υπογραμμίζει, πρώτον, ότι τα σχήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση ως σημάτων πρέπει να θεωρηθούν συνήθη και δεν μπορούν, συνεπώς, να εκτελέσουν τη λειτουργία της ενδείξεως της προελεύσεως που επιτελεί το σήμα.

25 Δεύτερον, το Γραφείο αμφισβητεί το ότι τα σχήματα, ως σήματα, έχουν μεγαλύτερη ικανότητα εκτελέσεως της διακριτικής λειτουργίας σε σχέση με τα λοιπά σημεία. Εξάλλου, το Γραφείο μπορεί να λάβει υπόψη τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα όσον αφορά τη φήμη που απολαύουν τα σχήματα των οικείων φακών τσέπης, αλλ'ουδόλως δεσμεύεται από αυτά.

26 Τρίτον, κατά το Γραφείο, οι εν λόγω φακοί τσέπης έπρεπε μάλλον να τυγχάνουν προστασίας με δίπλωμα ευρεσιτεχνίας. Αντιθέτως, εφόσον πρόκειται για σήματα, εν προκειμένω τρισδιάστατα, πρέπει να έχουν ασυνήθιστη και αυθαίρετη μορφή, γεγονός που δεν συντρέχει εν προκειμένω.

27 Τέλος, το Γραφείο θεωρεί ότι οι καταχωρίσεις σε εθνικό επίπεδο ορισμένων σχημάτων φακών των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δεν το υποχρεώνουν να τα καταχωρίσει. Ειδικότερα, το Γραφείο ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά την καταχώριση των σημάτων αυτών στα κράτη Benelux, το Γραφείο των κρατών Benelux κατά την καταχώριση δεν εξέταζε τον διακριτικό ή περιγραφικό χαρακτήρα των σημάτων και προέβαινε στην αυτόματη καταχώρισή τους, καθόσον τέτοια εξέταση εισήχθη μόλις το 1996. Η καταχώρισή τους στο Ηνωμένο Βασίλειο επιτεύχθηκε με την απόδειξη ότι το οκείο σχήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα με τη χρήση. Ομοίως, στις Ηνωμένες Πολιτείες, η αίτηση καταχωρίσεως του σχήματος υποβλήθηκε το 1984 και η καταχώριση επιτεύχθηκε το 1997, γεγονός που αφήνει να νοηθεί ότι επιτεύχθηκε διότι το σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα με τη χρήση. Όσον αφορά τις καταχωρίσεις στη Γερμανία και την Ελβετία, δεν δίνεται καμία διευκρίνιση σχετικά με τις συνθήκες επιτεύξεώς τους. Εξάλλου, στη Γερμανία ανεπίσημα έγγραφα (η βάση δεδομένων Delmas) αφήνουν να νοηθεί ότι διαδικασίες ακυρώσεως βρίσκονται σε εξέλιξη.

Εκτίμηση του Πρωτοδικείου

28 Βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση «τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα».

29 Έχει διακριτικό χαρακτήρα το σήμα που καθιστά δυνατή τη διάκριση, σε συνάρτηση με την προέλευσή τους, των προϊόντων ή υπηρεσιών για τα οποία ή για τις οποίες ζητήθηκε η σχετική καταχώριση.

30 Ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος πρέπει να εκτιμάται, αφενός, σε σχέση με αυτά τα προϊόντα και υπηρεσίες και, αφετέρου, σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο εκλαμβάνει το σήμα το ενδιαφερόμενο κοινό, το οποίο αποτελείται από τον καταναλωτή αυτών των προϊόντων ή υπηρεσιών.

31 Στο πλαίσιο αυτής της εκτιμήσεως, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι το σήμα δεν πρέπει να παρέχει οπωσδήποτε στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να εξατομικεύσει τον κατασκευαστή του προϊόντος ή του παρέχοντος την υπηρεσία, δίνοντάς του ακριβείς ενδείξεις ως προς την ταυτότητά τους. Συγκεκριμένα, κατά πάγια νομολογία, (βλ. την απόφαση του Δικαστηρίου της 29ης Σεπτεμβρίου 1998, C-39/97, Canon, Συλλογή 1998, σ. I-5507, σκέψη 28), η βασική λειτουργία του σήματος είναι να εγγυάται στον καταναλωτή ή τον τελικό χρήστη την καταγωγή του φέροντος το σήμα προϊόντος ή υπηρεσίας. Το σήμα πρέπει να παρέχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει αυτά τα προϊόντα ή υπηρεσίες από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προέρχονται από διαφορετικές επιχειρήσεις και να συνάγει ότι όλα τα προϊόντα ή όλες οι υπηρεσίες που καλύπτει το σήμα κατασκευάζονται ή παρέχονται υπό τον έλεγχο του δικαιούχου του σήματος αυτού, ο οποίος έχει την ευθύνη για την ποιότητά τους. Κατ' αυτόν τον τρόπο μόνον, το σήμα παρέχει στον καταναλωτή που αποκτά το προϊόν ή την υπηρεσία που καλύπτει το σήμα τη δυνατότητα να επιλέξει το ίδιο προϊόν ή την ίδια υπηρεσία, σε μεταγενέστερη αγορά, αν είναι ευχαριστημένος ή να προβεί σε διαφορετική επιλογή, αν είναι δυσαρεστημένος.

32 Επιβάλλεται, επιπλέον, η διαπίστωση ότι ο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94, σύμφωνα με το οποίο δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση τα σήματα που στερούνται διακριτικού χαρακτήρα, δεν κάνει διάκριση μεταξύ διαφόρων κατηγοριών σημάτων. Συνεπώς, δεν πρέπει να εφαρμόζονται κριτήρια ή να τίθενται αυστηρότερες απαιτήσεις κατά την εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από το σχήμα των ίδιων των προϊόντων, όπως τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση εν προκειμένω, σε σχέση με τα κριτήρια ή τις απαιτήσεις που ισχύουν για τις λοιπές κατηγορίες σημάτων.

33 Ωστόσο, η εκτίμηση του διακριτικού χαρακτήρα ενός σήματος συνεπάγεται ότι λαμβάνονται υπόψη όλα τα πρόσφορα στοιχεία που συνδέονται με τις ειδικές εν προκειμένω συνθήκες. Μεταξύ των στοιχείων αυτών, δεν μπορεί να αποκλειστεί ότι η φύση του σήματος, του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση, μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού για το σήμα.

34 Σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94 αρκεί, εξάλλου, να αποδειχθεί ότι το σήμα έχει έναν ελάχιστο διακριτικό χαρακτήρα, για να μην εφαρμοστεί αυτός ο απόλυτος λόγος απαραδέκτου. Επομένως, πρέπει να εξε-

ταστεί — στο πλαίσιο ελέγχου a priori και ανεξάρτητα από την πραγματική χρήση του σημείου κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 40/94 — αν το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση θα παράσχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να διακρίνει τα οικεία προϊόντα ή υπηρεσίες από τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που έχουν άλλη εμπορική προέλευση, όταν πρόκειται να επιλέξει κατά την αγορά αυτών των προϊόντων ή υπηρεσιών.

35 Ο διακριτικός χαρακτήρας των σημάτων πρέπει να εκτιμάται λαμβάνοντας υπόψη την τεκμαιρόμενη προσδοκία του μέσου καταναλωτή, που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος [βλ. τις αποφάσεις του Δικαστηρίου της 22ης Ιουνίου 1999, C-342/97, Lloyd Schuhfabrik Meyer, Συλλογή 1999, σ. I-3819, σκέψη 26, και του Πρωτοδικείου της 7ης Ιουνίου 2001, T-359/99, DKV κατά ΓΕΕΑ (EuroHealth), που δεν έχει ακόμη δημοσιευθεί στη Συλλογή, σκέψη 27]. Τα προϊόντα, το σχήμα των οποίων ζητήθηκε να καταχωριστεί ως σήμα, εν προκειμένω πέντε σχήματα φακών τσέπης, είναι αγαθά γενικής καταναλώσεως και το ενδιαφερόμενο κοινό πρέπει, συνεπώς, να θεωρηθεί ότι αποτελείται από όλους τους καταναλωτές.

36 Για να εκτιμηθεί αν τα πέντε σχήματα των φακών τσέπης, των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση ως σημάτων, μπορούν να επηρεάσουν τη μνήμη του μέσου καταναλωτή ως ένδειξη της προελεύσεως, οπότε δηλαδή τα προϊόντα εξατομικεύονται και σχετίζονται με συγκεκριμένη εμπορική προέλευση, επιβάλλεται να τονιστεί πρώτον ότι τα σχήματα χαρακτηρίζονται από το γεγονός ότι είναι κυλινδρικά. Το κυλινδρικό αυτό σχήμα είναι ένα από τα συνήθη σχήματα φακών τσέπης. Στις τέσσερις υποβληθείσες αιτήσεις το κυλινδρικό σώμα των φακών τσέπης ανοίγει στην άκρη όπου βρίσκεται η λάμπα, ενώ, στην πέμπτη αίτηση, η λάμπα δεν έχει τέτοιο άνοιγμα, καθόσον είναι απλώς κυλινδρική. Σε όλες τις αιτήσεις, τα σήματα ανταποκρίνονται σε σχήματα που χρησιμοποιούν συνήθως οι λοιποί κατασκευαστές φακών τσέπης, που κυκλοφορούν στην αγορά. Τα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση παρέχουν κυρίως στον καταναλωτή μια ένδειξη για το προϊόν και δεν παρέχουν τη δυνατότητα εξατομικεύσεως του προϊόντος και συνδέσεώς του με συγκεκριμένη εμπορική προέλευση.

37 Στη συνέχεια, όσον αφορά τα χαρακτηριστικά στα οποία παραπέμπει η προσφεύγουσα, για να θεωρηθεί ότι τα σχήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση ως σημάτων έχουν την εγγενή ικανότητα να διακρίνουν τα προϊόντα της από αυτά των

ανταγωνιστών της, μεταξύ των οποίων οι αισθητικές ιδιότητες και το σπανίως πρωτότυπο σχέδιό τους, επιβάλλεται να τονιστεί ότι αυτά τα σχήματα εμφανίζονται, λόγω των χαρακτηριστικών τους, μάλλον ως παραλλαγές των συνήθων σχημάτων, παρά ως σχήματα ικανά να εξατομικεύσουν τα εν λόγω προϊόντα και να δηλώσουν, από μόνα τους, συγκεκριμένη εμπορική προέλευση. Ο μέσος καταναλωτής είναι συνηθισμένος να βλέπει σχήματα ανάλογα με τα εν λόγω σχήματα, τα οποία παρουσιάζουν μεγάλη ποικιλία σχεδίου. Τα σχήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση δεν διαφοροποιούνται από ιδίου τύπου σχήματα προϊόντων που κυκλοφορούν συνήθως στο εμπόριο. Επομένως, είναι ανακριβής ο ισχυρισμός της προσφεύγουσας ότι οι ιδιαιτερότητες των σχημάτων των εν λόγω φακών τσέπης, μεταξύ των οποίων η αισθητική τους, ελκύουν την προσοχή του μέσου καταναλωτή επί της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων.

38 Εξάλλου, δεν μπορεί να γίνει δεκτό το επιχείρημα της προσφεύγουσας ότι τα σχήματα, ως σήματα, έχουν μεγαλύτερο διακριτικό χαρακτήρα από αυτόν των λεκτικών σημάτων. Συναφώς, επιβάλλεται η παρατήρηση ότι αν ο μέσος καταναλωτής του εν λόγω προϊόντος έχει τη συνήθεια να εκλαμβάνει τα λεκτικά σήματα ως σημεία που εξατομικεύουν το προϊόν, δεν ισχύει οπωσδήποτε το ίδιο για τα σήματα που αποτελούνται από το σχήμα του ίδιου του προϊόντος, όπως συμβαίνει εν προκειμένω. Οι απαιτήσεις όσον αφορά τον διακριτικό χαρακτήρα των τρισδιάστατων σημάτων που αποτελούνται από το σχήμα των προϊόντων δεν είναι, επομένως, μικρότερες από αυτές των λεκτικών σημάτων, εφόσον ο καταναλωτής έχει τη συνήθεια να στρέφει μάλλον στα τελευταία την προσοχή του.

39 Η δυνατότητα να έχει αποκτήσει ο μέσος καταναλωτής τη συνήθεια να αναγνωρίζει τα προϊόντα της προσφεύγουσας μόνον από το σχήμα τους δεν αίρει, εν προκειμένω, την εφαρμογή του απόλυτου λόγου απαραδέκτου του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94. Αυτή η αντίληψη των σημάτων των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση είναι δυνατόν να ληφθεί υπόψη μόνο στο πλαίσιο εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού, το οποίο σε κανένα στάδιο της διαδικασίας δεν επικαλέστηκε η προσφεύγουσα. Όλα τα στοιχεία που προσκόμισε η προσφεύγουσα, παρατιθέμενα ανωτέρω στις σκέψεις 17 έως 22, για να αποδείξει τον διακριτικό χαρακτήρα των σημάτων των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση, συνδέονται με τη δυνατότητα να έχει ο χαρακτήρας αυτός αποκτηθεί για τους εν λόγω φακούς τσέπης μετά τη χρήση τους και, επομένως, είναι αλυσιτελή στο πλαίσιο εκτιμήσεως του εγγενούς διακριτικού τους χαρακτήρα, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο β', του κανονισμού 40/94.

40 Ενόψει των προεκτεθέντων, τα υπό κρίση τρισδιάστατα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση, όπως γίνονται αντιληπτά από τον μέσο καταναλωτή που έχει τη συνήθη πληροφόρηση και είναι ευλόγως προσεκτικός και ενημερωμένος, δεν μπορούν επομένως να εξατομικεύσουν τα οικεία προϊόντα και να τα διακρίνουν από αυτά που έχουν διαφορετική εμπορική προέλευση.

41 Η διαπίστωση αυτή δεν αναιρείται από την επιχειρηματολογία της προσφεύγουσας που αντλείται από την πρακτική ορισμένων εθνικών γραφείων σημάτων. Επιβάλλεται να υπομνηστεί ότι το κοινοτικό καθεστώς σημάτων συνιστά σύστημα αυτόνομο, αποτελούμενο από σύνολο σκοπών και κανόνων που προσιδιάζουν σ' αυτό, και αύταρκες, δεδομένου ότι η εφαρμογή του είναι ανεξάρτητη από κάθε εθνικό σύστημα [απόφαση του Πρωτοδικείου της 5ης Δεκεμβρίου 2000, T-32/00, Messe München κατά ΓΕΕΑ (electronica), Συλλογή 2000, σ. II-3829, σκέψη 47). Συνεπώς, η δυνατότητα να καταχωριστεί ένα σημείο ως κοινοτικό σήμα πρέπει να εκτιμάται με βάση μόνον τη σχετική κοινοτική νομοθεσία, όπως ερμηνεύεται από τον κοινοτικό δικαστή. Επομένως, το Γραφείο και, ενδεχομένως, ο κοινοτικός δικαστής δεν δεσμεύονται από απόφαση ληφθείσα σε επίπεδο κράτους μέλους ή τρίτου κράτους, η οποία δέχεται τη δυνατότητα καταχωρίσεως αυτού του σημείου ως κοινοτικού σήματος.

42 Επομένως, ορθά δέχθηκε το τμήμα προσφυγών ότι τα τρισδιάστατα σήματα των οποίων ζητήθηκε η καταχώριση στερούνται διακριτικού χαρακτήρα. Η προσφυγή πρέπει, συνεπώς, να απορριφθεί.

Επί των δικαστικών εξόδων

43 Κατά το άρθρο 87, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας του Πρωτοδικείου, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Δεδομένου ότι η προσφεύγουσα ηττήθηκε, πρέπει να καταδικαστεί στα δικαστικά έξοδα του Γραφείου, σύμφωνα με το σχετικό αίτημα του Γραφείου.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τέταρτο τμήμα),

αποφασίζει:

1) Απορρίπτει την προσφυγή.

2) Καταδικάζει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Mengozzi Tiili Moura Ramos

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 7 Φεβρουαρίου 2002.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Ο Πρόεδρος

P. Mengozzi